

СТАНОВИЩЕ

На дисертация на тема: "СОЦИАЛНИ НАГЛАСИ КЪМ УЧЕНИЦИ СЪС СПЕЦИАЛНИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ ПОТРЕБНОСТИ И УЧЕНИЦИ-МИГРАНТИ"

Автор: Ставрола-Вера Стрихнув, докторант на самостоятелна подготовка към Катедра „Психология“ във ЮЗУ „Неофит Рилски“ за присъждане на образователна и научна степен “доктор”

Област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки,
Професионално направление: 3.2 Психология /Педагогическа и възрастова психология/

Научен ръководител: проф.д-р Людмил Кръстев

1. Данни за дисертанта.

Ставрола-Вера Стрихнув е родена в Гърция. Завършила гимназия през 2009г, а по-късно се дипломира в Егейски университет в специалност Науки за предучилищно образование и планиране в образованието. В последствие придобива магистърска степен във ФНПП на СУ „Св.Климент Охридски“ – Специална педагогика и Интеркултурно образование в Педагогически факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“. Работила е като учител-артист с 5-8 годишни деца, в туристическа агенция, в диагностичен център, към Министерство на образованието и религиите в Гърция и в последните няколко години като учител в детска градина по-специално - Специален учител /Интеграция на ученици със специални образователни потребности. Открила е и частна детска градина. В обучението и трудовият ѝ маршрут се забелязва последователност.

2. Данни за докторантурата.

От получената документация на докторантката не се констатират нарушения. Авторефератът е изготвен и на български език, каквото е изискването на нормативната база, въпреки че обучението на докторантката е изцяло на английски.

3. Данни за дисертацията и автореферата.

Актуалността на темата е неоспорима. Проблемите, свързани приемането, адаптирането, социализацията на ученици със специални образователни потребности и на ученици –мигранти минава през нагласите на обкръжението им, детерминирани от различността.

Мотивацията за избора на темата е продиктувана конкретните наблюдения на докторантката, които се опират на схващането, че за да се извършват процесите на социално приемане и интегриране на различните ученици, е необходимо да се преодолеят стереотипите, първо от страна на учителите, а и в последствие - от обществото, като цяло.

Дисертационният труд е с обем 175 страници, обособени в увод, четири глави, заключение, използвана литература и приложения. Библиографската справка съдържа 226 източника, само и английски език, релевантни на избраната проблематика, като не са цитирани повечето от тях в текста. В съдържателно отношение текстът е структуриран според изискванията за такъв тип научна разработка, налице са всички компоненти на дисертационен проект.

В **увода** Ставрола-Вера Стрихнув е заложила актуалността на проблема, социалната му значимост, като е формулирала и целта на разработката, а именно какви са социалните нагласи спрямо учениците мигранти и учениците със специални образователни потребности и дали възприятията на хората за тях са сходни и в каква степен.

Още в първа глава: „**Теоретична част**”, докторантката ни въвежда в дефинирането на проблема ученици със специални образователни потребности и някои от техните разновидности, като в същата глава са посочени и интервенции, които могат да улеснят тяхното интегриране. По същия начин е разгледан и проблемът за учениците-мигранти, като по-

подробно се спира на техния произход и на билингвистичните им проблеми. Описват се и основните стъпки в интеркултурното образование в Гърция. Добро впечатление прави това, че и в двете подглави са направени изводи, което ѝ е позволило и да направи в третата подглава – сравнителния анализ на нагласите спрямо тези две различни групи.

Втората глава: „**Методология**“ представлява добре планирано изследване, в което са налице всички компоненти цел, задачи, хипотези, предмет, обект, инструментариум, етапи на провеждане, етични въпроси. Впечатлява обема на изследваните лица – ученици, родители и учители – около 900, които са подредени по възраст, пол, по етнически характеристики, по специфични потребности.

В третата глава „**Резултати**“ са визуализирани графично и таблично резултатите от проведените изследвания, като последователно са представени тези на родителите, на учителите и на учениците за двете целеви групи – ученици-мигранти и ученици със специални образователни потребности. Статистическата обработка на данни е подходящо подбрана.

Четвъртата глава „**Дискусия**“ може, според мен, да се обедини с предходната, тъй като в съдържателно отношение, тя се явява свързана с нея.

Заключението е стегнато, информативно, в достатъчна степен обобщаващо и аналитично, като в съкратен вид представя изводите, като един от най-значимите е този, че негативните социални нагласи към учениците-мигранти са по-изявени, от тези спрямо учениците със специални образователни потребности.

Авторефератът напълно съответства на дисертационната разработка и в синтезиран вид презентира основните моменти от съдържанието на дисертацията.

4. Научни приноси.

1. Систематизирани са и са научно аргументирани основни теоретични обяснителни модели за социалните нагласи в Гърция спрямо ученици със специални образователни потребности и ученици-мигранти.

2. Открити са основните особености на отрицателните нагласи спрямо различните ученици от страна на родители, учители, съученици, което позволява и съпоставимост на получените данни.

3. Проведеното емпирично изследване се отличава с комплексност, добър подбор на инструментариум и представлява добре реализирано и анализирано проучване, което е с висока готовност за приложимост в гръцките училища.

4. Създаден е профил на социалните нагласи спрямо различността в гръцките училища, което позволява и да се създадат мерки и програми за преодоляването им.

5. Получените данни в резултативния масив предлагат възможности пред специалистите за целенасочена работа за преодоляването на проявите предразсъдъци и негативните нагласи спрямо ученици със специални образователни потребности и особено спрямо ученици-мигранти.

5. Бележки, въпроси, препоръки.

Основната ми препоръка е: с цел популяризиране на дисертационния труд, препоръчвам той да бъде издаден в книжно тяло, тъй като ще бъде полезен, както за специалисти в сферата на работа с млади хора в рискована ситуация, каквито са хората със специални нужди и мигрантите.

Като забележка бих посочила фактът, че липсва дефиниране на ключово понятие от темата на дисертацията, а именно – социални нагласи, за да можем да се ориентираме в позицията на докторантката за тях.

Бих определила и като пропуск това, че липсват приносите в автореферата, които докторантката следва сама да посочи.

6. Публикации и участия в научни форуми.

Докторантката има 6 публикации, които напълно съответстват на темата на дисертационното изследване и са публикувани в престижни специализирани издания. Излезли са от печат. От автобиографията става ясно, че докторантката е има и магистърска степен по музикална педагогика, владее Брайловата азбука, жестомимическия език и е участвала в научни форуми, близки до избраната от нея тема на дисертацията.

7. Заключение.

На основата на гореизложения анализ на дисертацията на Ставрола-Вера Стрихнув на тема: **„СОЦИАЛНИ НАГЛАСИ КЪМ СТУДЕНТИ СЪС СПЕЦИАЛНИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ ПОТРЕБНОСТИ И СТУДЕНТИ-МИГРАНТИ”** давам своята **ПОЛОЖИТЕЛНА** оценка за труда и препоръчвам на уважаемото Научно жури да даде положителна оценка на Ставрола-Вера Стрихнув - докторант в свободна форма на обучение към ЮЗУ „Неофит Рилски“ и да присъди образователната и научна степен **„ДОКТОР”** в област на висше образование: 3. Социални, правни и стопански науки, Професионално направление: 3.2. Психология /Педагогическа и възрастова психология/.

28.11.2020г.
Гр.В.Търново

Подпис:
/проф.дн Кр.Петрова/

OPINION

On the dissertation on the topic: **SOCIAL ATTITUDES TOWARDS STUDENTS WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS AND MIGRANT STUDENTS**

Author: Stavrola-Vera Strihnuv, PhD student in self-study at the Department of Psychology at SWU "Neofit Rilski"

for awarding the educational and scientific degree "Doctor"

Field of higher education: 3. Social, Economic and Legal Sciences, Professional field: 3.2 Psychology / Educational and Developmental Psychology /

Scientific adviser: Prof. Dr. Lyudmil Krastev

1. Data for the dissertation.

Stavrola-Vera Strihnuv was born in Greece. She graduated from high school in 2009 and later graduated from the Aegean University with a degree in Pre-school Education and Educational Planning. Subsequently, she acquired a master's degree at the Faculty of Pedagogical Sciences of Sofia University "St. Kliment Ohridski" - Special Pedagogy and Intercultural Education at the Faculty of Pedagogy of SWU "Neofit Rilski". She has worked as an artist trainer with 5-8 year old children, in a travel agency, in a diagnostic center, at the Ministry of Education and Religions in Greece and in the last few years as a kindergarten teacher in particular - Special Teacher /Integration of students with special educational needs/. She also opened a private kindergarten. Consistency is observed in her training and work experience.

2. Data on doctoral studies.

No violations were found in the documentation received by the doctoral student. The abstract is also prepared in Bulgarian, which is the requirement of the legal framework, although the doctoral student's education is entirely in English.

3. Data on the dissertation and the abstract.

The relevance of the topic is indisputable. The problems related to the admission, adaptation, socialization of students with special educational needs and migrant students go through the attitudes of their environment, determined by diversity. The motivation for choosing the topic is dictated by the specific observations of the doctoral student, which are based on the notion that in order to carry out the processes of social acceptance and integration of different students, it is necessary to overcome stereotypes, first by teachers and then - by society as a whole.

The dissertation has a volume of 175 pages, separated in the introduction, four chapters, conclusion, references and appendices. The bibliography contains 226 sources, only English, relevant to the selected issues, and most of them are not cited in the text. In terms of content, the text is structured according to the requirements for this type of research; all components of a dissertation project are available.

In the introduction Stavrola-Vera Strihnuv sets the relevance of the problem, its social significance, formulating the purpose of the development, namely what are the social attitudes towards migrant students and students with special educational needs and whether people's perceptions of them are similar and in what degree.

In the first chapter: *Theoretical part*, the doctoral student introduces us to the definition of the problem students with special educational needs and some of their varieties, and in the same chapter are listed interventions that can facilitate their integration. The problem of migrant students is addressed in the same way, focusing in more detail on their origins and their bilingual problems. The main steps in intercultural education in Greece are also described. A good impression is that in both subchapters conclusions are made, which allowed her to make a comparative analysis of attitudes towards these two different groups in the third subchapter.

The second chapter: *Methodology* is a well-planned study in which there are all the components of purpose, tasks, hypotheses, subject, object, tools, stages of implementation, ethical issues. Impressive volume of respondents - students,

parents and teachers - about 900, which are arranged by age, gender, ethnic characteristics, specific needs.

The third chapter, *Results*, visualizes graphically and in tabular form the results of the research, and consistently presents those of parents, teachers and students for the two target groups - migrant students and students with special educational needs. Statistical data processing is appropriately selected. The fourth chapter, *Discussion*, in my view, can be merged with the previous one because, in terms of content, it is related to it. The conclusion is concise, informative, sufficiently generalizing and analytical, summarizing the conclusions, one of the most significant being that the negative social attitudes towards migrant students are more pronounced than those towards students with special educational needs.

The abstract fully corresponds to the dissertation and in a synthesized form presents the main points of the dissertation content.

4. Scientific contributions.

1. The main theoretical explanatory models for the social attitudes in Greece towards students with special educational needs and migrant students are systematized and scientifically substantiated.
2. The main features of the negative attitudes towards different students on the part of parents, teachers, classmates are highlighted, which allows comparability of the obtained data.
3. The conducted empirical research is characterized by complexity, good selection of tools and is a well-implemented and analyzed study, which is highly applicable in Greek schools.
4. A profile of social attitudes towards diversity in Greek schools has been created, which allows for the creation of measures and programs to overcome them.
5. The data obtained in the resulting array offer opportunities for professionals to work purposefully to overcome the manifestations of prejudice and negative attitudes towards students with special educational needs and especially towards migrant students.

5. Notes, questions, recommendations.

My main recommendation is: in order to promote the dissertation, I recommend that it be published in a book body, as it will be useful for professionals in the field of working with young people at risk, such as people with special needs and migrants.

As a remark I would point out the fact that there is no definition of a key concept of the topic of the dissertation, namely - social attitudes, so that we can orient ourselves in the position of the doctoral student about them. I would also define as an omission that there is a lack of contributions in the abstract, which the doctoral student should indicate herself.

6. Publications and participation in scientific forums.

The doctoral student has 6 publications that fully correspond to the topic of the dissertation research and are published in prestigious specialized publications. They are out of print. It is clear from the autobiography that the doctoral student also has a Master's degree in music pedagogy, uses the Braille alphabet and sign language and has participated in scientific forums close to the chosen topic of the dissertation.

7. Conclusion.

Based on the above analysis of the dissertation of Stavrola-Vera Strihnuv on the topic: "SOCIAL ATTITUDES TOWARDS STUDENTS WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS AND STUDENTS-MIGRANTS" I give my positive assessment and recommend to the esteemed Scientific Jury to give a positive assessment to Stavrola-Vera Strihnuv - PhD student in free form of education at SWU "Neofit Rilski" and to award the educational and scientific degree "DOCTOR" in the field of higher education: 3. Social, legal and economic sciences, Professional field: 3.2. Psychology /Educational and Developmental Psychology/.

28.11.2020
Veliko Tarnovo

Signature:
/Prof. Kr. Petrova/